

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségébe tartozó egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

**AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET” ÉS A „MAGYARORSZÁGI
≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ”-NEK KÖZLÖNYE ≡**
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11–13. Telefon: József 6–70

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is

Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Herman Ottó.

1836–1914.

A karácsonyi ünnepek alatt váratlan halál ragadta ki körünkből Herman Ottót, a magyar tudományos világ díszét.

Halálának híre mélyen lesújtott mindenkit, aki közelebbről ösmerte és szeretetreméltó, mondhatni elbűvölő egyéniségének hatása alatt állott.

Az Országos Állatvédő Egyesület megalapítóját vesztette el Herman Ottóban, aki az 1882. évben jószágos szivből fakadó páratlan idealizmusa mellett, oly imponálóan komoly és hatalmas érvekkel szállott síkra az állatvédelem eszméjéért, hogy politikától megbabonázott országgyűlésünk képviselőinek legelőkelőbb elméi között is tiszteletet szerzett az új egyesületnek.

Herman Ottónak, mint természettudósnak, mint ethnografusnak, régésznek és politikusnak méltatására sem illetékesnek, sem képesnek nem tartom magamat. Én ezúttal Herman Ottó eredményekben oly gazdag és sokoldalú tevékenységének csak azt a két nagyfontosságú ágazatát óhajtanám érinteni, melyekben egyesületünk és ügyünk legfőbb érdekei érvényesültek és melyekben én és velem barátainak és tisztelőinek végtelen sora az ő emlékéit megőrizni és kegyelettel ápolni szent kötelességünknek tartjuk.

E két ágazat egyike a Magyar Királyi Ornithologiai Központ megteremtése és vezetése, amely intézet a magyar közgazdaságra nézve oly nagyfontosságú madárvédelem érdekeit szolgálja.

Herman Ottó a földművelésre nézve hasznos madarak éveken át tartó tanulmányozása révén kormányunknak oly nagybecsű és döntő adatokat és javaslatokat szolgáltatott, hogy a madarak védelme érdekében fennálló törvényes intézkedé-

seink radikális voltak és alaposáguk tekintetében a világ minden más államának hasonló intézkedéseit megelőzik.

Ez a körülmény világhírűvé tette Herman Ottót, és a vezetése alatt álló intézetet és mindkettőt állandóan és sűrűn keresték fel a külföld legtöbb államának szaktekintélyei és vezérférfiai egyaránt tanács és útmutatás végett.

Herman Ottó tevékenységének másik ágazata, melyről említést kell tennem, ugyancsak legfőképp a madárvédelmet érinti. De míg Herman Ottónak az Ornithologiai Központ körül való hervadhatlan érdemei a közgazdasági kormányzat ügykörébe eső, úgyszólván hivatalos állami érdekkörben érvényesültek, addig Herman Ottónak másik, megbecsülhetetlen szépségű és értékű alkotása, a madarak és fák napja, a társadalmi tevékenység keretében keletkezett.

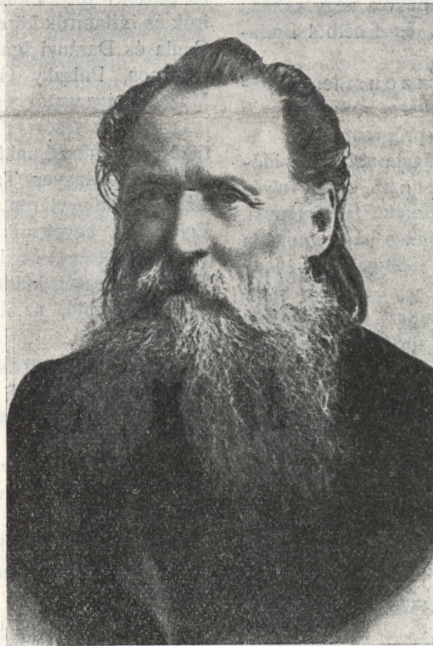
Herman Ottó az Országos Állatvédő Egyesületnek 1900. évi február 25-én tartott közgyűlésén egy nagyérdéű, lelkes szavakba foglalt, erős érvekkel támogatott indítványt terjesztett elő az amerikai Egyesült-Államokban fennálló madarak és fák napja intézményének a magyarországi iskolákban való rendszeresítése érdekében.

Ezt az indítványt a közgyűlés nagy lelkesedéssel tette magáévá és annak foganatosítása végett egy nagy bizottságot alakított.

Több irányban felmerült nehéz viszonyok, kivált pedig a belpolitikai viszályok által előidézett nyomott hangulat hatása alatt az Országos Állatvédő Egyesület

Herman Ottónak indítványát csak az 1906-ik év elején karolhatta fel és kérte annak alapján a közoktatásügyi kormánytól a madarak és fák napjának meghonosítását, mely kérelemnek az akkori vallás- és közoktatásügyi miniszter, gróf Apponyi Albert, ismert általános rendeletével eleget is tett.

Azóta a madarak és fák napjának minden vonatkozásában szép és jelentős intézménye az ország valamennyi elemi iskolájára kiterjedőleg rendszeresített és

az Országos Állatvédő Egyesület ezt az általa kezdeményezett intézményt a vallás- és közoktatásügyi kormány, a tanügyi hatóságok, egyházi főhatóságok és a tanítószázadosok támogatása mellett teljes odaadással és szeretettel ápolja, fenntartja és fejleszti.

Statisztikai adatok alapján megállapítható, hogy ma már évenként mintegy 7000 iskolában, kerek számban 10—12.000 tanító és egymillió iskolásgyermek ünnepli meg, jobbára a szabad természetben a madarak és fák napját.

Ennek a szép és csak még szebb jövőt ígérő intézménynek gondozásával és felvirágoztatásával őrzi meg az Országos Állatvédő Egyesület felejthetetlen megalapítójának, Herman Ottónak, emlékét.

Máday Izidor.

*

Herman Ottó 1836. június 27-én Breznóbányán, Zólyom-megyében született. A középiskola elvégzése után Bécsben a polytechnikumot hallgatta. Részt vett a lengyel szabadságharcban, majd a bécsi udvari muzeum természetrajzi osztályának hivatalnokja lett. Ebben az időben néhány dolgozatot adott ki, melyek ráirányították Brassai Sámuel figyelmét. Brassai közvetítésével Kolozsvárra került, ahol az Erdélyi Múzeumegyesület örré választotta meg. Ebben az időben kezdte meg publicisztikai működését is. Az 1872. évi véres kolozsvári választások után erdélyi barátainál élt s kiváltképen a madarak és pókok tanulmányozásával foglalkozott. A Természettudományi Társulattal közölte tervét, hogy megírja a pókok nagyszabású monografiáját. Hozzá is fogott a munkához és e célból Budapesten telepedett meg.

Nemsokára a Magyar Nemzeti Múzeum természetrajzi osztályának öre lett. 1878-ban Szeged városának második kerülete képviselővé választotta függetlenségi programmal.

Tudományos munkásságát azért nem hagyta abba. Ez időben alapította „Természettudományi Füzetek” című folyóiratát, melyben egymásután jelentek meg nagyrészt tanulmányai. Az 1876—79. években jelent meg három kötetes nagy munkája Magyarország pók-faunájáról. 1883-ban tevékeny részt vesz az Országos Állatvédő Egyesület megalapításában. A Természettudományi Társulat megbízásából behatóan tanulmányozta a magyar halászat történetét. Idevágó munkálatának eredménye „A magyar halászat története” című kétkötetes nagy műve. Mint ornithologus is sokat dolgozott. Madárvonulást megfigyelő állomásokat létesített. Kutatásait az 1894-ben megindított „Aquila” című folyóiratában tette közzé. Majd a magyar pásztorérettel kezdett foglalkozni. Értekezései a magyar és külföldi folyóiratokban jelentek meg.

A Természettudományi Társulat a Szily Kálmán aranyéremmel, a Magyar Iskola-Egyesület az Andrássy-éremmel jutalmazta.

Halála egy sajnálatos baleset következményei révén dec. 27-én következett be.

*

Az Országos Állatvédő Egyesület és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének elnöksége a következő részvétlétárvakat intézte Herman Ottó özvegyéhez, Borosnyay Kamilla úrnőhöz és a M. kir. Ornithológiai Központoz :

I. Nagyságos Herman Ottóné úrnőnek. Budapest, I. ker., Krisztina-körút 91. Mély megilletődéssel értesült az Országos Állatvédő Egyesület Nagyságod férjének, Herman Ottó úrnak, az Ornithológiai Központ igazgatójá-

nak, egyesületünk alapítójának és tiszteletbeli elnökének váratlan elhunytáról. Fogadjon Nagyságod egyesületünk nevében legmélyebben érzett részvétünk kifejezését. Máday elnök, Fodor főtitkár.

II. Az Ornithológiai Központnak, Budapest, II. ker., Debrői-út 15. Megdöbbenéssel vettük az intézet érdemű igazgatója, Herman Ottó úr elhalálzásának szomorú híret. Az Országos Állatvédő Egyesület benne nemcsak megalapítóját és tiszteletbeli elnökét, hanem az ügynek világszerte elismert nagy tudású munkását, apostolatát és irányzóját gyászolja. Őszinte és mélyen érzett részvétellel az Országos Állatvédő Egyesület és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetsége nevében: Máday elnök, Chernel alelnök, Fodor főtitkár.

*

Herman Ottó ravatalára helyezett számos koszorú között az Országos Állatvédő Egyesület díszes koszorúja is helyet foglalt, szalagján a következő felirással: „Az Országos Állatvédő Egyesület — megalapítójának és tiszteletbeli elnökének.”

Herman Ottó temetéséről a földmívelésügyi miniszterium gondoskodott. 1914. december 29-én a székesfőváros által adományozott díszsírba temették a kerepesi-uti temető halottasházából.

Temetésén megjelentek: a kormány képviselőjében Ghillány Imre báró földmívelésügyi miniszter, Ilosvay Lajos, Vargha Gyula és Bartók József államtitkárok; Rákosi Jenő főrend az Otthon írók és hírlapírók köre képviselőjében; Zsilinszky Mihály, Ludwigh Gyula és Darányi Ignác titkos tanácsosok, Hutyra Ferenc udvari tanácsos, Pulszky Garibaldi vezérigazgató, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatói és tisztviselői testületileg Szalay Imre báró igazgató vezetésével; az Ornithológiai Központból Csörgei Titusz titkár, Schenk adjunktus, Lambrecht dr. és Greschák dr. asszisztensek, a Magyar Tudományos Akadémia képviselőjében Szily Kálmán főkönyvtáros, a Természettudományi Társulat testületileg Entz Géza egyetemi tanár vezetésével, a Magyar Néprajzi Társaság elnöksége és igazgatóválasztmánya, a Földtani Intézet, a Turáni Társaság küldöttségei, a Földrajzi Intézet részéről Lóczy Lajos igazgató, az Újságírók Egyesület részéről Szatmári Mór alelnök,

Az Országos Állatvédő Egyesület részéről Lendl Adolf dr. és K. Nagy Sándor alelnökök, Fodor Árpád főtitkár, Häsler Károly titkár, Selymesy Ferenc és Krenedits Ferenc választmányi tagok vettek részt.

Megjelentek továbbá: Hampelné Pulszky Polixena, Hegedüs István, Goldzieher Ignác, Marczali Henrik, Schafarzik János egyetemi tanárok, Miskolc város képviselőjében, melynek az elhunyt szülőte és követe volt, Szentpály István országgyűlési képviselő jött el. A honvédmenedékház öreg lakóit Szirmay György gróf vezette.

Raffay Sándor evangélikus lelkész bucsuztatta a halottat gyönyörű egyházi beszéddel. A Természettudományi Társulat nevében Entz Géza dr., az Ornithológiai Központ nevében Csörgei Titusz titkár, a Földrajzi Társaság nevében Lóczy Lajos, a Magyar Nemzeti Múzeum és Néprajzi Társaság nevében Szalay Imre báró méltatta az elhunyt halhatatlan érdemeit.

*

Az Országos Állatvédő Egyesület főtitkára, Fodor Árpád tanár, Herman Ottó ravatalánál a következő beszédet mondta:

Az Országos Állatvédő Egyesület is vérző kebellet,

mély gyászba borultan búcsúzik az ő nagy alapítójától, egykori főtitkárától, tiszteleti elnökétől, az ő édes-atyjától.

Harminckét évvel ezelőtt Herman Ottó alapította meg egyesületünket erkölcsi és közgazdasági alapon, de nagy elsőbbséget adva az erkölcsi szempontnak. A jót magáért a jóért gyakorolni emberrel, állattal szemben egyaránt: erre tanította ő nemzetét.

Örökszép állatvédelmi szózatai az ő fenkölt idealizmusát sugározzák. Az ő életének képe ez a mondat: „Az ember e világot benépesíti eszményeivel s valahányszor a való sérti, ide, eszményeihez menekül, itt békül ismét meg.”

„Ez különbözteti meg — így folytatja ő — az embert az állattól; ez lényének az része, amellyel egy második, örök életre is számít; ez az, mi arra készíti, hogy e második életet a jó, a nemes cselekedetek útján keresse.” Ezek mind a Te ihletett szavaid! És lehet-e Tőled méltóan búcsúzni másképp, mint a saját szavaiddal?

A Te nemes felszólalásodra kérte az Országos Állatvédő Egyesület a vallás- és közoktatásügyi minisztert a madarak és fák napjának megteremtésére és ezen ünneplés hatásáról a múlt évben azt irtad hozzánk, hogy: „találjuk méltó megnyugvásunkat abban, hogy jelentős alkalommal szívek ezreit egy valóban nemes eszmével és akkor érinthettük, amikor azok a legfogékonyabbak.”

És mind e sok jónak Te vagy a forrása! Édes jó Atyánk, kit már ez árnyékvilágban is az eszmények boldogítottak, bizonyára fölleled örök boldogságodat az óhajtott és hitt eszményi honban, mert sok-sok szív-nemesítő, boldogító csöppnek és fájdalomnyhító balzsamnak voltál a kutjeje.

A Te nagy magyar szived már nem dobog, de áldják a Te szent emlékedet és magukba szívják a Te szellemedet, valamig érző magyar szívek dobognak.

Jelentés

az Országos Állatvédő Egyesület választmányának és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetsége végrehajtó bizottságának 1914. december 21-én tartott együttes gyűléséről.

Jelen voltak marosi Mády Izidor ny. min. tanácsos elnöke alatt Grimm Gusztávné, Grimm Gusztáv, Monostori Károly alelnökök, dr. Stern Adolf t. b. alelnök, Fodor Árpád főtitkár, Hänslér Károly titkár, dr. Zeőke Antal s. titkár, özv. Szini Károlyné, Baráth Zoltán, Fenyvessy Adolf, dr. Rajic Dusan, Rosenberger Mór, Selymesy Ferenc, Szeőke Béla választmányi tagok, Monostori Ágnes és Székely Zoltán vendégek. Kimentették magukat dr. Samassa János, Streiling Ilona, Schmidt Miklósné, dr. Simay Aladárné.

1. Elnök felkéri a jegyzőkönyv hitelesítésére Selymesy Ferenc és dr. Stern Adolf urakat.

2. Elnök kijelenti, hogy a választmányi ülést legfőképen azért hívta össze, hogy tekintettel a rendkívüli viszonyok által előidézett helyzetre a választmány az egyesület 1915. évi költségvetését már most állapítja meg, hogy úgy rendezkedhessék be, hogy az egyesület pénzkezelése teljes egyensúlyban maradjon.

Ennek a költségvetésnek tárgyalása képezi az ülés legfontosabb anyagát.

Hänslér Károly titkár bemutatja a múlt ülés jegyzőkönyvét, mely tudomásul vétetik.

3. Fodor Árpád főtitkár jelentéséből kiemelik a következőket:

November 23-án értekezletet tartottak megbízottaink Lendl Adolf dr. alelnökünk elnöke alatt. Ez alkalommal Monostori Károly alelnökünk érdekes és tanulságos előadást tartott a gyakorlati lóvédelemről és indítványokat adtak be dr. Samassa János, özv. Schmidt Miklósné, Selymesy Ferenc és Kunossy Frigyes megbízottak.

Ez utóbbi két indítványozó ügyében már intézkedtünk a Budapest Főváros Fúvaros Ipartársulatának átiratával kapcsolatban, t. i. felkértük a székesfővárosi tanács köztisztviselési hivatalát és a budapesti állami hidak igazgatóságát, hogy az aszfaltburkolatokat, a hidakat és azok feljáróit korábban és gyakrabban szórassák fel és a hidak sima vasrészeinek csúszósságát szüntessék meg.

Az ungvári gör. kath. püspök elismeréssel köszönte meg a madarak és fák napjáról szóló IV. évkönyvünket. A budai és temesvári g. kel. püspökök pásztorlevelet adtak ki az állatvédelem terjesztésében.

Gyermeknapjainkat elismerően méltatva ismertette és ajánlotta a Néptanítók Lapja és több napilap. Nógrád vármegye nemzeti intézete ezer példányt, Szabadka város 800 példányt rendelt, 1915. évi Gyermeknapunkból eddig 155 ezret nyomattunk és 142 ezret helyeztünk el, ami a mostani háborús időket tekintve meglepően kedvező eredmény és Gyermeknapunk becsének általános elismeréséről tanuszkodik.

A pöstyéni fürdőigazgatóság az Országos Állatvédő Egyesület és szövetséges egyesületeink tagjai közül tíznek ajánlott föl 25% engedményt a fürdőárakból.

Az államrendőrség főkapitánya köriratot adott ki kérelmünkre a téli lóvédelem érdekében.

Ügyvivő alelnökünk kimutatást készített az idejéről a zárlatokról. Ez az állatkinzó, de — sajnos — szükséges intézkedés az idén még a szokottnál is többször történt meg a székesfővárosban, és pedig harminckétszer (kerületek szerint: I. ker. 5, II. ker. 2, III. ker. 3, IV. ker. 0, V. ker. 2, VI. ker. 1, VII. ker. 6, VIII. ker. 1, IX. ker. 3, X. ker. 9.) Ez a körülmény bizonyára annak tulajdonítható, hogy a háború miatt sok szegény kutya gazdátlanul maradt.

Az idén is kértünk magvakat a malmoktól a madarak etetése céljára. Kaptunk is Haggemacher Henrikől 100 kg., a Lujza gőzmalomtól 50 kg., a vetőmagvizsgáló állomástól 77 kg. gabonát.

Több körlevelet adtunk ki 43 szövetséges egyesületünkhöz a működés folytonossága érdekében s az egyes működési ágak ügyében.

Négy új kiadványunknak több példányát küldtük el szövetséges egyesületeinkhez azzal az értesítéssel, hogy kívánatra többet is küldünk. Így tettünk Csörgei Titusznak „Madárvédelmi tanulmányok 1913-ban“ című művével is, melyet az M. kir. Ornithologiai Központtól kaptunk ajándékba.

Kérelmünkre a földmivelésügyi miniszter úr 32—32 különféle gazdasági kiadványt küldött minden szövetséges egyesületünk könyvtára számára.

A földmivelésügyi miniszter úr előterjesztésünkre elismeréssel tüntette ki állatvédő egyesületek alakításáért Székely Sándor besztercei főállatorvost, Skála Ferenc váci és Altman Gyula gyulafehérvári állatorvosokat.

A szövetségi évkönyve számára 37 egyesület küldött jelentést.

Külön kiadványban a szentgotthárdi és miskolci állatvédő egyesületek számoltak be évi működésükről.

Szeptember 18-án körlevéllel tudakoltuk társesegységeinkről a háborús idők eseményeit. Erre 17 választ kaptunk ezideig, melyek azt a törekvést tolmácsolják, hogy az állatvédelem ügyét még a legnehezebb körülmények között sem hagyják gondozás nélkül hű munkatársaink.

A választmány a főtítkár jelentését tudomásul veszi.

4. Hänsler titkár pénztáros előadja a pénztári jelentést, mely szerint a vagyon 135.868 kor. 42 fillér. Pénzforgalom 23.052 kor. 62 f. Egenleg 3135 kor. 81 f.

A választmány tudomásul veszi

5. Titkár-pénztáros ismerteti az elnökség által az 1915. évre nézve készített költségvetést.

Elnök néhány tételre nézve tájékoztatni óhajtja a választmányt. Említi, hogy az államsegély bizonytalansága következtében egyelőre oly költségvetést kellett készíteni, mely számol minden lehetőséggel. Ennek szempontjából a kiadások erős megszorítása vált szükségessé, nemcsak a személyes kiadások terén, hanem a dologi kiadásokban is.

Személyi kiadások megszorítását illetőleg a segéd-titkári teendők ellátására fordított javadalmazás 1915. január elsejével megszűnik. Az állatmenedékház állategészségügyi felügyeletével megbízott Márk Dezső m. kir. állatorvos tiszteletdíjáról lemondott arra az időre, mely alatt az egyesület állami segélyben nem részesül.

A dologi kiadásokra vonatkozó tételeket illetőleg, mint főbbeket elnök felemlíti, hogy az egyesület 1915-ben évkönyvet nem ad ki, az egyesületi és szövetségi közlönyt és havi folyóiratot pedig csak 2 havonként adja ki és július és augusztus hónapokban úgy, mint azt a legtöbb külföldi állatvédő egyesület is teszi, egyáltalában nem jelemteti meg közlönyét.

A választmány elismeréssel veszi tudomást Márk kir. állatorvos önzetlen ajánlatáról, ennek jegyzőkönyvileg is kifejezést ad és elhatározza, hogy ha az államsegély újból folyóvá tétetik, Márk kir. állatorvosnak az elmaradt tiszte díj utólag megtérítessék.

Az 1915. évi költségvetés 288 kor. 70 fillér hiányt feltűnítő 41350 kor. pénzforgalmat mutat.

Dr. Fenyvessy Adolf és mások felszólalása után a választmány a költségvetést a rendes közgyűlés jóváhagyásának fenn tartásával egyhangúlag elfogadja.

A taglétszám 198 alapítóval és (7 belépést s 68 törleszt tudomásul véve) 1189 rendes taggal tudomásul szolgál.

6. A megbízottak értekezletében hozott határozatok tárgyalása során Monostori alelnök hozzászólása után a választmány tekintettel a kivételes természetű mai viszonyokra, a megbízottak által tett indítványok érdemére nézve ezidő szerint minden további lépést függőben tartatni kíván.

7. Folyó ügyek során elnök bejelent, hogy dr. Németh Imre ügyész úrnak az előbbi ülés alkalmával tárgyalott leköszönése folytán beható tárgyalásokat és értekezéseket folytatott elnöktársaival és az egyesület tisztviselőivel, valamint az elnökségen kívül álló egyesületi tagokkal az ügyészi teendők ellátására felkérendő személyiségre nézve. E tárgyalások folyamán az a megállapodás keletkezett, hogy az ügyész állásra dr. Spett Ferenc kiváló tekintélyű ügyvéd volna megnyerendő. E megállapodás révén elnök Baráth Zoltán királyi ítélő táblabíró és dr. Ötvös József törvényszéki orvos urak közbenjárását kérte ki, kiknek támogatásával sikerült a nevezett ügyvéd úrtól azt a kedvező kijelentést nyerni, hogy ő, ha a választmány az ügyészi teendőket megbizta, ezt, mint tiszteletbeli állást kész-

séggel elvállalja. A választmány elnök bejelentését örömmel veszi tudomásul és dr. Spett Ferenc ügyvédet a közgyűlési választás fenntartásával az egyesület ügyészévé egyhangúlag megválasztja. Elnök indítványára a választmány Baráth Zoltán kir. ítélő táblai bíró és dr. Ötvös József uraknak jegyzőkönyvileg köszönetet mond. Elhatározza továbbá, hogy a rendszeres írásbeli értesítés mellett az új ügyészt küldöttség is keresse fel.

Hänsler titkár bemutatja az egyesületi és szövetségi közlöny előfizetési díjaival hátralékban lévő egyesületeknek és tartozásainak jegyzékét. Elnök határozatot kér a szóbanforgó egyesületekkel szemben követendő eljárásra, főképp pedig arra nézve, vajjon a hátralékban lévő egyesületek tagjainak a közlöny továbbra is küldessék-e. Elnök nézete az, hogy dacára a nehéz viszonyoknak a lapot a hátralekos egyesületek tagjainak továbbra is küldjük propagandánk érdekében. Rosenberger Mór, Selymesy Ferenc, Monostori Károly, K. Nagy Sándor, Grimm Gusztáv, Hänsler Károly és mások hozzászólása után a választmány elnök nézetéhez járul.

8. Az indítványok során felemlíti a közönség köréből tett azt az indítványt, hogy a katonalovak, kivált a sérültek, minél jobb ellátása érdekében a közönséghez felhívás intéztessek, hogy lótakarókat, kötőszereket és egyéb idevágó tárgyakat adományozzon. A választmány Rosenberger Mór, Monostori Károly és mások hozzászólása után abban állapodik meg, hogy az egyesület a napilapok útján intézzen megfelelő felhívást a közönséghez, belefoglalván esetleges pénzadományokat is.

Elnök mély sajnálattal felemlíti a Herman Ottót, az egyesület tiszteletbeli elnökét ért súlyos balesetet és indítványára a választmány részvétének írásbeli kifejezését rendeli.

Fenyvessy Adolf az elnöknek különösen az ünnepek alkalmából a választmány nevében is szerencsekívánatait tolmácsolja.

Az Országos Állatvédő Egyesület köréből.

Az erdélyi püspök körlevelei Majláth Gusztáv Károly gróf v. b. t. erdélyi püspök úr, ki a Gyulafehérvári Állatvédő Egyesület védője, az 1914. évben három pástorlevelet adott ki az állatvédelem érdekében és pedig egyet a madarak és fák napjának megünneplése, másikat az ünnepről szóló jelentések beküldése és a harmadikat állatvédő egyesületek alakítása érdekében. Az Országos Állatvédő Egyesület köszönő iratot küldött a püspök úrnak ügyünk iránt tanúsított nagy jóindulatáért.

A rozsnói püspök újabb pástorlevele. Balás Lajos rozsnói püspök egyik állatvédelmi pástorlevelét ismertettük legutóbbi számunkban. Nov. 29-én ismét adott ki hasonló magas szárnyalású főpásztori levelet a püspök úr az állatvédő egyesületek szervezése és Gyermeknaptárunk terjesztése érdekében. A körlevélből a következő gyönyörű sorokat közöljük:

Az egyház mindenkor elítélte az álhumanizmusnak embert megszégyenítő törekvéseit, de a józan humanizmus szándékait mindig örömmel üdvözölte. Az állatvédelemnek tehát az Orsz. Állatvédő Egyesület által vallott programjával szemben sem zárkozhatik el. A Szentírás maga „igaz embernek” nevezi azt, aki „állatjainak gondját viseli,” míg az állatokkal kegyetlenkedőt „istentelennek” bélyegzi meg. A történelem tanúsága szerint az állatvilággal való durva bánásmóddal mindig lépést tartott az emberi gonosz szenvedélyek elhatalmasodása; a tisztultabb társadalmi erkölcsök azonban hűséges őrei voltak annak a harmonikus rendnek, amely a Teremtő kezéből kikerült romlatlan természetben az állatvilágnak a teremtés koronája erkölcsi tökéletes-

bülésére való méltányos kihasználásából, de egyuttal józan megbecsüléséből is a Teremtő dicsőítésének hivatásos himnuszát kell, hogy küldje szüntelenül az Ég felé. Az állatvédelem tehát az erkölcsök tisztulásának fokmérője lévén, az egyháznak, jelesül az egyházi férfiaknak közvetett feladata.

De mértéke az állatoknak józan védelme a társadalom kultúrájának is. A kétségkívül nagy kultúrájú német nemzet, amelynek anyagi jólétére és intelligenciájára épügy, mint az Ég áldásával bőségesen elhalmozott hadiműveleteire napjainkban különösen büszke rokonszenven irányítjuk szövetséges hű érzelmeinket, dicsőséges és hatalmas császárájának egyenes kezdeményezése nyomán csak pár hónappal ezelőtt birodalmi törvényt kapott az állatvédelem szolgálatára, amelynek végrehajtása a vasutigazgatóságok hatáskörébe utaltatott. Kulturális szolgálatai címén tehát méltán appellál az egyesület a magyar kultúra munkásainak, a tanítói karnak segítő támogatására is.

Téli lóvédelem a székesfővárosban. A budapesti m. kir. államrendőrség főkapitánysága az Országos Állatvédő Egyesület kérelmére a következő köriratot adta ki: A téli évszak beálltával az állatkínzások megakadályozása, valamint a közúti közlekedés akadálytalan lebonyolításának biztosítása érdekében a lófogatú járművek szigorú ellenőrzése szükséges. A ker. kapitányságok vezetői, az őrszemélyzet főparancsnoka és a főkapitányság közlegényeinek közlekedésügyi előadója utasítsák alárendelt közegeiket arra, hogy a hajtási szabályok pontos betartására ügyeljenek; figyeljék meg, vajjon a lovak által vont szekerek megterhelése arányban áll-e az állatok vonóerejével; nincsenek-e elcsigázott, sánta, sebes, vagy általában szánalmat gerjesztő állapotban levő állatok a járművek elé fogva; el vannak-e látva a lovak éles vasalással. Állatkínzás esetén a kihágásokért felelős személyek ellen a feljelentést az illetékes ker. kapitánysághoz minden esetben tegyék meg. Erről a ker. kapitányságok vezetőit, az őrszemélyzet főparancsnokát, a főkapitányság közlegényeinek közlekedésügyi előadóját és a nagy- és kisfuvarosok ipartársulatait felzetten, az Országos Állatvédő Egyesületet pedig átíratallal értesítem. Budapest, 1914. évi december hó 5-én Markovich, főkapitányi helyettes.

Ennek folytán L i c k l G é z a főparancsnok részletes napirandot adott ki e tárgyban a rendőrlégénységnek.

Könyradományok a katonai lovak számára. Az Országos Állatvédő Egyesület a választmányi rendeléséből a Magyar Híradó útján kérelmet intézett a napilapok december 23-iki számaiban a nagy közönséghez, hogy a háboruban sanyargatott és megsebesült katonai lovak szenvedéseinek enyhítésére pénzadományokat, takarókat, érzéketlenítő, erősítő, tápláló és kötőszereket adományozzanak. Az Országos Állatvédő Egyesület felhívására a következők küldtek adományokat a megsebesült hadilovak számára: Máday Izidor, Imrédy Béláné dr. 50—50 K. Berczik Árpád, Mocsáry Béláné, Bartal Aurélné, özv. báró Töply Jánosné, ifj. gróf Waldek Frigyes, Pester Lloyd 20—20 korona, Grimm Gusztávné gyűjtése, Bütwő Márta dr., Sauerwald Jánosné, Jung Viktor, Potsa Ferencné, özv. Vangyel Pálné, Petráss-Marienne 10—10 K. Szánthó Endre 40 f., összesen 290 K. 40 f. Ezenkívül az Első Budapesti Gözmalmi r.-t. 100 kg. korpát, Porges Lajos másfél kg. vattát és özv. Bokor Józsefné 1 kg. tépést ajándékozott. Az adományok küldésére az Országos Állatvédő Egyesület (IX., Ernő-utca 11—13.) ismételve kéri a jószívű közönséget.

Az Eötvös-alap. A magyarországi tanítók Eötvös-alapja hivatalos értesítőjének decemberi száma három helyen is dicséret és ajánlja 1915. évi Gyermekeknaptárunkat. Az Eötvös-alap választmányja és a Tanítók Háza igazgató-tanácsa október havi ülésén

Székey Károly főtktár bejelentette, hogy az Országos Állatvédő Egyesület az 1914. évi Gyermekeknaptár után 1883 korona 50 fillért juttat az Eötvös-alapnak a tanítók fiainak nevelésére. Ebből a összegből alapítvány létesítésére lekötött az O. Á. V. E. 1000 K-t, a többi pedig az Eötvös-alap rendelkezésére bocsátotta. Eddig már 10712 Kor. 33 fillért juttatott az O. Á. V. E. az Eötvös-alapnak.

Az újonnan választott egyesületi ügyészt, dr. Spett Ferenc ügyvéd urat, jan. 14-én az O. Á. V. E. főtktára és titkára kereste fel és üdvözölte az egyesület nevében.

Halálozás. Özv. ómoroviczai Heinrich Alajosné, született ómoroviczai Heinrich Flóra úrnő december 8-án, Budapesten elhunyt. Egyesületünk évek során át volt tagjának és pártfogójának elhunyt a családnak őszinte részvétét fejezte ki.

A névtelen kritikásokhoz. Olykor-olykor névtelen levelek érkeznek egyesületünkhöz, melyek több jóakarattal, mint tájékozottsággal bírálják egyesületünk intézkedéseit, vagy panasolják mulasztásait. Ami figyelemreméltó mutatkozik itt-ott ezekben a levelekben, azt mindannyiszor készséggel magunkévá tesszük, de mivel a levelek névtelenek, nem áll módunkban a levél írójának akár írásban, akár élőszóval a szükséges felvilágosításokat megadni, amit az ügy érdekében élénk sajnálunk. Nagyon kérjük ügyünk minden rendű és rangú barátait, hogy egyszersmindenkorra mondjanak le a névtelen levelekről és mondják meg, vagy írják meg teljes nyíltsággal nevük és lakásuk megemlékezésével bárminő kifogásaikat. A legnagyobb készséggel állunk bárkinek rendelkezésére.

Az O. Á. V. E. és a M. Á. V. E. Sz. közlönyét, az „Állatvédelem“ folyóiratot az 1915. év kezdetétől fogva a Neuwald Illés Utódai nyomda állítja elő.

A szövetséges egyesületek köréből.

A Székesfehérvári és Fejérmegyei Madár- és Állatvédő Egyesület dec. 13-án választmányi gyűlést tartott, amelyen tudomásul vette a középiskolában kifizött jutalmaknak a pályázók között való kiosztását. A főgimnáziumban Rajháti Kálmán „Fészkeszedő Ferkó“ című költeménye, a főreáliskolában Sándor Miklós és Pollák Nándor együttes műve „Bandi és Bob,“ továbbá Galambos Hugó „Tündérvölg“ című dolgozata közösen nyerték el a pályadíjat. A választmány a jelen tanévben is kifizette a jutalmat. Hogy a vármegye területén minél inkább elterjedjen az állat- és madárvédelem, buzdításul a fejérmegyei tanító-egyesület tagjai számára is szavazott meg jutalomdíjat. Evégből az elnökség útján felhívja a fejérmegyei tanítókat, a tanév befejeztével szerkesszenek jelentést arról, minő eszközökkel igyekeztek terjeszteni tanítványaik közt a madár- és állatvédelmet, és mekkora eredményt értek el ezen a téren. A legérdemesebbet az állatvédő egyesület 50 korona jutalomban részesíti. Mivel az egyesületi pénztáros és pénzbeszedő szolgálta hadbavonulása folytán a folyó évi tagdíjak mindezeideig beszedhetők nem voltak az egyesület az ez évi tagdíjakról lemond, a tagok számára azonban az „Állatvédelem“ című folyóiratra továbbra is előfizet. Az egyesület ezen áldozatkészsége mellett elszomorító, hogy még mindig vannak, kik a kifüggesztett fészkeskodukat, különösen a Sóstón erőszakkal megrongálják, ami az ottani örökös ébersége mellett bizonyára nem történhetné meg. Az alapító tagok sorába belépettek id. Pápay Nándor és Szuborits Jenő, rendes tagoknak felvett Fekete Mariska.

Pozsonyi Állatvédő Egyesület. Dr. Kováts Lajos városi tisztviselő orvos, egyesületi titkár a harctérről írja e szép levelet: Méltóságos Elnök Úr! Kies faluban töltöm a szép ünnepnapokat. Ide nem hatol a karácsonyi harangok mélabús kongása. A szeretet szent estéjét gondolatokba merülve töltöttük. Az éjjel teljes nyugalomban mult el. Nem dördült el egyetlen egy lövés sem. Gyönyörű diadala a kereszténység eszméjének. Pedig közel vagyunk az ellenséghez. Ma őrnagyunk társaságában bekalandoztam a hatalmas fenyves erdőt, mely köztünk s az ellenség között védőbástyaként elterül. Itt-ott megszólalt a királyka kedves hangja. A magas fák alján dúsán tenyészik a mohar s ezerféle erdei növényzet sokasága. Virágot is találtunk. Az időjárás nagyon kedvező. Tavaly levelező tagjává választott egy nágy amerikai emberbaráti és állatvédő egyesület, Méltóságod annak tiszteletbeli dísztagja. Milyen szép gondolat: egyaránt szeretettel felölelni embert és állatot! Assisi szent Ferencről vehettek példát, vagy pedig Buddháról. Mindkettőben a modern állatvédelmi törekvések atyját tiszteljük. Gyönyörűen jellemzi a kettő között fennálló hasonlóságot Thode Henrik, a hírneves műtörténész. („Franz von Assisi und die Anfänge der Renaissance in Italien.“) Ismerik-e Észak-Amerikában ezt a művet? Foglalkoztak-e már a nagy emberbaráti és állatvédelmi egyesület törekvéseinek úttörőivel? Ily gondolatok töltöttek el engem a kereszténység legnagyobb ünnepnapján. Bár csak minden érző keblet hasonló eszmék vezérelnének! Sajnálom, hogy jelenleg nem léphetek érintkezésbe a szóban levő egyesület elnökségével. Most sok eszmét pendíthetnék meg. Remélem, hogy a háboru lezajlása után mindazt pótolhatom, amit most elmulasztunk. Pozsonyi egyesületünk sorsára befolyást most nem gyakorolhatok. Remélem, hogy elnökünk Jankovich Marcell dr., pénztárosunk Schmidt Ferenc és lelkes tagjaink, elsősorban Odescalchy Valéria hercegnő, Beraun Mária és Siegert Rezső gondoskodtak a madarak téli etetéséről s a legsürgősebb állatvédelmi intézkedések fogantatásáról. Mire jelen soraim Méltóságos Elnök Úr kezeihez jutnak, elmúlt már az oly mozgalmas és világtörténelmi eseményekben oly gazdag esztendő. Ezért sietek Méltóságodnak az évforduló alkalmából szívem mélyéből jövő legbensőbb üdvözléseimet tolmácsolni. Nagybecsű soraiért hálás köszönetemet nyilvánítom és legmélyebb tisztelettel maradok őszinte híve, 1914. dec. 25. Dr. Kováts Lajos.

Schmit Ferenc egyesületi pénztáros következőket írja Pozsonyból: Dr. Kováts Lajos titkár ur — egyesületünk lelke — már augusztus havában bevonult. Egyesületünk azért folytatja működését, etei majd a zord időben a madarakat és a vásártéren ügyvel buzgó egyleti tagok által, hogy állatkinzások ne forduljanak elő. Nagyon természetes, a mostani időkben az állatvédő egyesület működése nehezebb, mint rendes körülmények között, de bizunk a jövőben, hogy majd jobb idők beálltával új erővel foghatunk az állatvédelem szép eszméjének terjesztéséhez. Pozsony, 1915. jan. 16. Schmit Ferenc egyl. pénztáros.

Resiczabányai Állatvédő Egyesület. Gontza Miklósné, a resiczabányai titkár neje, következő levelet írta hozánk: Nagyságos Főtitkár Ur! Az Országos Állatvédő Egyesület nagyrabecsült sorait véve, fogadják legőszintébb köszönetemet, hogy szegény férjem sorsa iránt oly meleg érdeklődéssel viselkedtek. Férjem két és fél hónapig feküdt a bródi kórházban, a bal combját érte egy ellenséges shrapnel. De hála a jó Istennek, felgyógyult és nov. 20-án újból elvitték Mitroviczára, onnan dec. 2-án írt, hogy elmennek és azóta semmi hírt sem kaptam felőle. Otthonlétem alkalmával utána néztem, hogy valaki vegye át az egyesület vezetését, de a legnagyobb sajnálatomra eredményt nem érhettem el. A mult évről maradt néhány kiló madáreléset átadtam egy megbizottannak, hogy a hidegebb idő beálltával

tegyen az etetőbe. Négy darab fészekodut hazahoztam és itt a szüleim kertjében kifüggesztettem. Kiváncsi vagyok, milyen fajta madárka talál majd téli szállást magának. Hazafias üdvözléssel, Szeged, 1914. dec. 15. Gontza Miklósné.

Sáros-vármegyei Állat- és Madárvédő Egyesület. Tekintetes Elnökség! Tisztelettel értesítem, hogy a „Sáros-vármegyei Állat- és Madárvédő Egyesület“ tisztviselői közül Pawlas Julián cs. és kir. 67. gy. e. százados, alelnök, az egyesület érdemdús megalakítója, megsebesülten orosz fogságba esett. Molnár Jenő pénztáros és csekélységem pedig aug. 1-je óta teljesítünk hadiszolgálatot. Ily helyzetben küldöm szerencsekívánataimat az új esztendőhöz! Kál, 1915. január 1-én. Kiváló tisztelettel Bohrandt Lajos alelnök.

Kassai Állatvédő Egyesület. Egyesületünk vezetőségéből, illetve a tisztikarból egyelőre senki sem vonult a harctérre, azonban az elnök s a titkár a Vöröskereszt VIII. sz. kiegészítő kórházában, a pénztáros pedig a javítóintézetben elhelyezett tartalékkórházban teljesít irodai munkát. Az egyesület választmányi s rendes tagjai közül többen vannak a harctéren s egyik buzgó és lelkes tagunk, Bukovszky Péter m. kir. h. gy. e. százados, az északi harctéren hősi halált halt. Tagjaink közül Kazinczy Gyula udvari tanácsos, kir. közjegyző, özv. Répászky Mihályné műépítész neje, Szilágyi Emma magánzó és Dr. Tóth Ödön garadni körorvos haltak el. Legyen áldott emléküik. A madarak téli etetéséhez 200 darab G. Soltvedel-féle madáreléset-gyűrűt hozattunk s megkerestünk szóbelileg több állatbarátot, hogy a téli etetéshez kender, fők, napraforgó, köles stb. magot vagy ocsut szerezzen be. Hírlapilag semmit sem tehetünk az állatvédelem érdekében, mert az újságírók mereven elzárkóznak minden állatvédelmi cikk közlésétől. Egyedüli kivétel a kir. tanfelügyelőség hivatalos lapja, mely titkárunk cikkeit készséggel leközli. Hálás köszönet érte Takács Béla kir. tanfelügyelőnek és Nevelős Lajos kir. s. tanfelügyelő s szerkesztőnek. A vezetőség a választmány utólagos hozzájárulása reményében 600, azaz hatszáz koronát jegyzett a hadikölcsönből. Az 1915. évi Gyermeknaptár 500 példányát megkaptuk s abból 200 példányt szívesseggel eladásra a helybeli papírs könyvkereskedésekben helyeztünk el, mivel az elemi iskolák a ragály s illetve katonai kórházi célokra való lefoglalás miatt még most sem nyíltak meg s így ez iskolákban nem is csinálhatunk propagandát a Gyermeknaptárnak. Arányi Antal elnök, Ravasz István titkár.

Miskolci Állatvédő Egyesület. A nehéz idők hullámai városunkat s így egyesületünket is nagyon közelről érik. Születel most nálunk minden kulturális egyesület, intézmény, mozgalom; az iskolák is csak éppen a formának tehetnek eleget, a legtöbbje ideiglenes helyiségben, redukált óraszámossal és lehető összevonásokkal végzi teendőit. Városunk most egy nagy kórház és a menekülők asyuma s mindenki első sorban a háboru által megkövetelt hazafias kötelességének igyekszik töllel tölteleg eleget tenni. Ily körülmények között egyesületünk is a legnehezebb helyzetbe került. Jövedelmünk nincs, mert tagsági díjat senki sem fizet; a város által megszavazott 150 korona segélyt hosszas utánjárásom után sikerült ugyan megkapnunk, az előadásokból remélt jövedelemtől azonban elestünk, mivel most sem hallgatóságot, de még megfelelő termet sem tudunk kapni azok megtartására. Hogy azonban e nehéz viszonyok közepette is megfelelhessünk kötelességünknek, ösmerőseim, jóbarátaim révén töreksem rábírni az embereket, hogy most helyezzenek ki fészekodvakat, mert a 8—10 fokos hidegben nagy hasznát veszik azoknak a didergő szárnyasok, és lehetőleg etessék őket. Továbbá a terménykereskedőktől, malmoktól, gazdáktól koldulok egy kis ocsut s így gondoskodom a téli etetésről; aztán megkerestem a rendőr-

hatóságot, hogy lehetőleg vegye védelmébe az állatokat, s akadályozza meg azok kinzását, üldözését; végül mint polgárparancsnok személyesen is mindent elkövetek, hogy érdekeinket megvédjem, sőt előbbre vigyem. Az ősz folyamán a kihelyezett odvakból 80-at vizsgáltam át és tisztogattam ki tanítványaim segítségével, akiket most az etetésnél is fölhasználok. A vizsgálat eredménye a következő: 80 oduból fészkelte 25-ben veréb, 14-ben nyaktekeres, 17-ben szénczinke, 3-ban csuszka, 2-ben harkály, 1-ben magtörő pinyt és 18 üres volt. Dr. Hodobay Sándor városi tanácsnok és egyesületünk alelnöke, Drégely Aladár pénztárosunk és dr. Halmay Béla városi főjegyző, egyesületünk buzgó választmányi tagja, hadiszolgálatot teljesítenek. Miskolcon, 1914. december 8. **K o n c s S á n d o r** egyesületi titkár.

Nyiregyházi Állatvédő Egyesület. Nehéz időköt élünk. Időnköt, pénzünket igénybe veszi a háború és azzal járó szomorú következmények. De azért nem feledkezünk meg az állatokról és madarokról sem. Eladtunk ezer Gyermeknapot. Novemberben jó madárvédő iskolás fiuk között kiosztottam 12 darab fészek-odút. Mellékelve küldök egy madárvédelmi figyelmeztetést. Ilyet nyomattam 5000 darabot és kiosztottam gyermekek és felnőttek között. A város kiutalt 100 koronát. Ebből 80 koronáért fészek-odukat hozattam. A múlt héten jelezték, hogy már feladták. 20 koronáért madáreleséget vett a városi gazdasági intéző. A város ezer darab Gyermeknapot hozat és ezt ingyen osztjuk ki az iskolákban. A tisztikarból csak jegyzőnk, Vargha Ferenc tanító, van hadban. Az állatvédelemre vonatkozó minden dolgot magam végzek. Jobb új évet kívánok. Állatvédelmünk nem fog elaludni. Minden vonalon ébren kell tartani! Kiváló tisztelettel Nyiregyháza, 1914. dec. 30. **K u b a c s k a I s t v á n**, állatvédő egyesületi titkár.

Gyulafehérvári Állatvédő Egyesület. Egyesületi működésünket a jelen nehéz idők jobbrafordultáig kénytelenek vagyunk felfüggeszteni. Bár a tisztviselőkből ezidőig csak az ügyész vonult be a hadsereghez, az itthonmaradtak a háborús viszonyokból folyó teendőikkel annyira túl vannak terhelve, s közönységünk áldozatkészsége annyira igénybe van véve, hogy eredményes tevékenységre az iskolán kívül nem gondolhatunk. Mihelyt Isten segítségével újból békés időköt élünk, pótolni fogjuk, amit e téren eddig meg nem tehattünk. Kárpiss gimnáziumi igazgató urral a részleteket már megbeszéltük úgy, hogy közgyűlés megtarthatása esetén részletes programmal fogunk a közgyűlésnek beszámolni s reméljük, hogy eredményes működést fogunk kifejteni. Mellékelten mély tisztelettel küldöm Majláth püspök Ur Önagyméltóságának két körlevelét, melyek az Állatvédő Egyesületet érdeklő pontokat tartalmaznak. Mély tisztelettel Gyulafehérvár, 1914. dec. 22. **B o d ó F e r e n c**, főgimn. tanár, egyesületi titkár.

Munkácsi Állatvédő Egyesület. Az itt folyton uralkodó izgalmaknak tudható be, hogy az egyesület leveleire csak most válaszolok. Egyesületünk vezetőségéből csak dr. Petrovay Jenő tanácsnok (alelnök) vonult a harctérre. Én megteszek mindent szegény állataink érdekében és védelmükre, a sajátomból tartom fenn az etetőket, az állatkinzókat feljelentem, szóval mindent megteszek, mit egyesületünk célul tűzött ki. Mihelyt itt a nyugalom kissé helyre áll, ismét a legnagyobb tevékenységet fogom nemes ügyünkben kifejtteni. Munkács, 1914. dec. 19. **F e r s t l H u g ó** titkár.

Besztercze - Naszód - vármegyei Állatvédő Egyesület. Kerezy Géza titkár hadbavonult, távollétében őt Székely Sándor az egyesület jegyzője helyettesíti. Székely Sándor m. kir. főállatorvos „Állataink a háborúban” cím alatt Beszterczen január hó 10-én „szabadoktatás”-sal kapcsolatosan felolvasást tartott, mely alkalommal háziállatainknak a háborúban

való szereplését adatokkal mutatta ki és azon alapon, hogy „nem tökéletes az a civilizáció, amely nem terjeszti ki a környüleket és irtalmat Istennek néma és védtelen teremtséire, az állatokra is,” a hallgató közönség figyelmét az állatok megbecsülésére és az állatvédelemre hívta fel.

Szombathelyi Állat- és Madárvédő Egyesület. Igen tisztelt Elnökség! Egyesületünk tisztviselői közül ezidőszerte senki sem teljesít katonai szolgálatot. Egyesületünk él és csendben dolgozik. A 2243—914. sz. átiratra megemlítjük, hogy hadi-kölcsön jegyzése nem állott módunkban. A Gyermeknapok terjesztése iránt az iskolák vezetőit megkerestük s az egyesület is tesz rendeltetést. Kiváló tisztelettel Szombathely, 1914. dec. 21. Éhen Gyula elnök, Somogyi Ferenc titkár.

Soproni Állatvédő Egyesület. Mi folytatjuk itt kötelességünk szerinti tevékenységünket most is. De írásbeli dologhoz az általános mozgósítás óta nem juthattam. A mozgósításkor ismét át kellett vennem az itteni főposta (távirda és telefon) hivatal vezetését. Tisztikarunkban annyiban van változás, hogy elnökünk, Kajaba Lajos áll. f. keresk. igazgató, múlt évi november hó 17-én hosszas betegeskedés után csendesen elhunyt. 19-én temették el. Áldott legyen a buzgó volt állatvédő emléke. Csak egy tagunkról kaptunk eddig hírt a háborúból és az is szomorító; K a n y ó I s t v á n posta és távirda számvizsgáló, több éven át volt hű tagunk, egyike volt az elsőknök, akik a déli harctéren hősi halált leltek. Ő tartalékos hadnagy volt. Sajnos az, hogy az állatkinzások száma ismét szaporodik, mert a rendőrök java része szintén a harctéren van. Sopron, 1915. január hó 20-án. **K r u m p M i k l ó s I.** titkár.

A Temesvári Állatvédő Egyesület január 10-én tartotta ez idei közgyűlését. A szép számban egybegyűlt egyleti tagok az elhangzott jelentések alapján örömmel vették tudomásul, hogy még a mai háborús bonyodalmakkal teli világban is elismerésre méltó eredményeket tudott az egyesület az állatvédelem terén felmutatni. Általános helyesléssel fogadta a közgyűlés az elnökség azon előterjesztését, hogy a múlt évi közgyűlés határozata alapján végrehajtotta az egyesületi ház csatornázási és vízvezeték munkálatait. Ez a munkát ugyan leköttötte az egyesület összes múlt évi jövedelmét, de mert a mai körülmények között különben is időszerűtlen lett volna nagyobb állatvédelmi akcióba kezdeni, keresve sem lehetett volna ezen különben is elodázhatlan feladat megoldására alkalmasabb időpontot találni.

Öszinte sajnálattal vette a közgyűlés szeretve tisztelt ügybuzgó elnökének, rétháti Kovácsics Gyula ny. árvaszéki elnök és a vaskorona-rend lovagjának azon jelentését, hogy családi viszonyainak alakulása következtében Aradra történt költözködése miatt közmegelegedésre betöltött elnöki állásáról leköszönni kénytelen. Az állatvédelmi eszmék érdekében kifejtett maradandó értékű alkotásainak elismerése gyanánt az egyesület örökös tiszteletbeli elnökének választotta meg a közgyűlés az egy évtizeden át lakadatlan buzgalommal működött nagyrabecsült elnököt.

Utódjául egyhangú lelkesedéssel dr. Grosz József apátkanonokot választotta meg a közgyűlés. Az egyesületi ház gondnoki teendőit Tóth Ferenc városi főlevéltárosa bízta a közgyűlés. **R o l k ó R e z s ő** titkár.

PÖSTYÉN ma már kettős fogalom.

1. Hires iszapforrásai csuz-, köszvény eseteiben az egész világon elismert párafa gyógyhatásuk. 2. Kifőnően felszerelt hideggyógyintézetében neuraszténiák, szivbajok pompás eredménnyel kezelhetők. 1912-ben 18.000 fürdővendég. Télen-nyáron nyitva. Az Orsz. Állatvédő Egyesület tagjai utalvány alapján kedvezményben részesülnek. Felvilágosítást nyújt a **Fürdőigazgatóság.**

HIREK.

Iskola és állatvédelem. E címen közöl három oldalas kitűnő cikket az „Abauj-Torna Vármegyei Közoktatásügyi” című szaklap okt. 15-iki számában R a v a s z I s t v á n áll. tanítónak, a Kassai Állatvédő Egyesület buzgó titkárának tollából. Kivánatos, hogy kiváló szakírónk munkássága mind tágabb és tágabb téren terjessze eszméinket.

A hű ló. Szabó Mátyás fehértó-pusztai (Szabadka) gazdának négy lovát vitték el katonáék. Vasárnap éjjel erős dörömbölésre ébredt fel a gazda és családja. Nem tudták, ki lehet a késői látogató, kinéztek tehát az ajtó elé. Nagy meglepetésükre ott látták egyik novembertben elvitt lovukat, lovas nélkül. Az okos állat vidáman nyerített és amikor kinyitották a kaput, az istálló felé sietett, alighanem a déli harctérről szökött haza, hogyan, azt nem tudják. A gazda jelentést tett a szökevényről a hatóságnak, amely a katonai parancsnokságot kereste meg átiratban, hogy mi történnék a hazakerült paripával.

A bécsi állatvédő egyesület a katonalovakért. Az egyesület 5000 korona adományt juttatott a hadügyminiszteriumhoz azzal a rendeltetéssel, hogy a most folyó háboruban sebesült katonalovak számára a csataterék közelében mentő állomások állíttassanak. A hadügyi minisztérium kijelentette, hogy az adományt csak oly irányban használhatja fel, hogy a meglévő kórodák gyógyszer és egyéb felszerelésének kiegészítésére fordítja. A bécsi állatvédő egyesület igazgatósága egyhangulag elfogadta ezt a módozatot.

Az állatvilág a háboruban. Hermann Dierdorf nevű lelkész bevonulásáról ír egy német folyóiratnak és levelében többek között a következőket említi: „Bevonulásomkor mint lelkészt a trénnhez osztottak be. Mindenek előtt az aacheni kapuhoz rendelték, hogy ott lovakkal lássuk el magunkat. Kiválasztottam két rozdsaszürke lovat. Ezeknek sörényébe táblácska volt belefonna a következő irattal: „E lovak (Max 6 é. és Ida 8 é.) átvevője mindkét prima ígás lovat lehető jól ápolja. Hűségesek és megbízhatók. Viszontlátásnak örül a dortmundi Union-sörfőző istálló-mestere.” Ez értelemben cselekedtem is mindaddig, míg Maubeuge előtt a rendkívüli fáradalmak és erőfeszítések következtében mindkét ló meg nem bénult. Maxot, mely igen súlyosan bénult meg, el kellett hagyni, Idát pedig a kocsni mögé kötöttük. Alig indultunk meg, szegény Max 3 lábón bukácsolt utánunk. Az őrmestert könnytelten szemekkel figyelmeztettem, aki a szintén nagy erőlködéssel haladó Idát leoldotta és mindkettőt sorsukra hagyta. Még láttam, hogy mindkét ló egy hereföldbe jutott, azóta nem tudok rólok, de feledni sem tudom őket. Elégtétellel jelenthetem, hogy katonáink — lehet mondani — kivétel nélkül jól bántak a lovakkal, soha meg nem kizárták, ahol csak lehetett, kímélték és gyakran a legnehezebb viszonyok között etették és tisztogatták. Utamban más állatokra is volt gondom. Megfordultunk számos elhagyott helyiségben és mindenütt szabadságot adtunk a láncon lévő házörző kutyáknak és a kalitkáiban tartott számtalan éneklő madárnak. Magam is nagyszámban nyitottam meg elzárt galambducokat, melyben az állatok már huzamos idő óta étel és ital nélkül szenvedtek.” A nevezett lelkész még elmondja, hogy azok a kutyák, melyeken megkönyörült, rendkívüli ragaszkodást tanúsítottak iránta úgy, hogy mindig volt mellette egy ilyen kis jóbarát! Egy izben ő és egy bajtársa holtra fáradtan leheveredtek és a kutyának kinos vonítására ébredtek fel. A vonítás oka csakhamar kiderült. A falépcső lángekben állott és miután nem volt más menekvés, a lelkész és társa a második emelet ablakából ugrással próbálták menekülni. Dierdorf társa nyakszirttörést szenvedett és

meghalt. A lelkész azonban két lábának eltörésével életben maradt és megmentett életét a kutyának, az alkalmi barátának köszöni.

Telivér lovak a harctéren A nemes vér értéke a katonalovaknál is érvényesül. Egy lovas tiszt idevonatkozó leveléből a következőket közöljük: „Egy ismerősöm, aki versenylovakat tart, három ily versenylovával vonult a csataterre, a többieket pedig bajtársainak adta el. A lovak mind fényesen beváltak. Hat hét óta jobbra szabadban táboroznak, gyakran nincsen zab, csak zabszalma, legfeljebb itt-ott még kalászbán lévő zab. A lovak mind kitűnően esznek, mindennel beérik és óriásiilag kitartók. Egy telivéren átvágtatni tüskös-bokron valódi élvezet. Mások is állítják, hogy közvetlen trainingből kivett lovak katona tulajdonosainak kitűnő szolgálatokat tettek, holott egészen más viszonyok számára neveltettek. Ezek az adatok megcáfolják azt az előítéletet, hogy a telivér lovak az istállóban elkényeztetett állatok, melyekről keveset várhatni.”

A kutyáknak hadiszolgálatra való alkalmazása a múlt század vége felé vette kezdetét. Ez alkalmazások többé-kevésbé váltak be. Az orosz-japán háboruban a japánok kutyákat használtak arra, hogy a lövőárkokban lévő katonáknak a municiót hordják, illetőleg, akiknél kifogyott, pótolják. Várerődítések körül őrszolgálatot is teljesítenek kutyák. Leginkább beváltak a kutyák a Vörös kereszt szolgálatában, mert valóban áldásos, nem eléggé megbecsülhető szolgálatot tesznek azzal, hogy az elszórt sebesülteket felkutatják. A belgák kutyákkal vontattatták a gépfegyvereket. Statisztikai adatok szerint a német hadsereg elsősorban egészségügyi szolgálatokra, de részben őrzőjáratoknál és őrzésre hozzávetőleg 6000 kutyát alkalmaz.

Kutyák a hadegészségügy szolgálatában. (Pester LI. jan. 4. 5-ik oldal.) A lapok hírei szerint az osztrák-magyar hadseregben is alkalmazni készülnek kutyákat a Vörös kereszt szolgálatában, illetőleg a csataterén sebesültek felkutatására. A közös hadügyminisztérium Bécsben, a 2-ik helyőrségi kórház parancsnoksága alatt tanfolyamot nyit, melyet szakszempontról Oesterreichisch-ungarischen Polizeii- und Kriegshunde-Verein című egyesület vezet. A kutyavezetők kiképzésére, alkalmazására és díjazására, valamint ebek befogadására, ellátására és egyebekre nézve a fentemlített egyesület (Wien, VII, Kirchengasse Nr. 41.) ad felvilágosítást.

Bécsben a kutyák pórázon vezetése nem volt gyakorlatban. Múlt évben többször előfordult vesztetési esetek következtében a hatóság kötelezőleg rendelte el a pórázon való vezetést. A bécsi állatvédő egyesület ismételve kérte az új rendszabály megszüntetését, de mivel folyton újabb vesztetési esetek merültek fel, a hatóság a kérelemnek nem tehetett eleget.

A madarak nyelvének fölmetszése. „A Természet” című lap dec. hó elsején megjelent számában következő szerkesztői üzenet olvasható: M a d á r k e d v e l ő. A beszélő madarak nyelvét felmetszeni nem szükséges, a műtétet csupán rossz szokásból szokták végrehajtani Papagályoknál a nyelvmetszést egyáltalában mellőzik.

„A Természet” folyóiratnak, mely írásával és képeivel egyaránt művészi, magas színvonalon áll, december elsején megjelent számában első helyen áll L e n d l A d o l f dr.-nak „A kis nyomorgó” című kedves madárvédelmi cikke.

Felelős szerkesztő FODOR ÁRPÁD tanár, főtítkár.

Neuwald Illés utódai könyvnyomda Budapest.

